

KuM-i kooskõlastustabel „Põlevkivi arengukava 2016-2030“ KSH aruande kooskõlastamiseks (Delta nr 13-4/117-1 27.10.2014)

Siseministeriumi ettepanek 19.11.14	Ettepaneku esitaja	Kultuuriministeriumi kommentaar 16.12.14
<p>1. Palume arengukavas selgitada, kuidas on jõutud tulemuseni, et kaevandamismaht aastast peab olema 20 mln tonni. Arengukava eelnõus lk 13 on küll kirjutatud, et „Maapõueseaduse järgi on maksimaalselt lubatud põlevkivi aastane kaevandamismäär kõigi lubade alusel kokku 20 mln t, s.o keskkonnaregistris arvel olev põlevkivivaru, mille hulka ei ole arvestatud kaevandamise kadu (k.a tervikutesse jäetud varu).“ Kuid palume võimalusel ka arengukava eelnõus selgitada, kuidas on selle määrani seaduses jõutud.</p>	<p>REHO Kaur Kaasik- Aaslav</p>	<p>1. 20 mln t kaevandamiskoguse aastamäära põhjendus on Põlevkivi arengukavas ptk 4.1. Kuigi Ida-Virumaa keskkonnaseisund on paranemas, lähtutakse Põlevkivi arengukavas arusaamast, et riigi kehtestatud põlevkivi kaevandamise aastamäära muutmine ei ole lähemal ajal otstarbekas. Nähakse ette säilitada kehtiv kaevandamise aastamäär 20 mln t vähemalt 2020. aasta lõpuni. Selline kaevandamiskogus tagab nimetatud perioodil nii elektri kui ka põlevkiviõli tootmiseks juba rajatud ja edaspidi kavandatavatele tootmisvõimsustele põlevkiviga varustuskindluse ja põlevkivisektori eeldatav keskkonnamõju praeguse seisundiga võrreldes on vähemalt neutraalne. Kaevandamise 20 mln tonnise aastamäära ületamisel on tõenäoline, et suurenevad probleemid välisõhu ja vee kvaliteedi ning jäätmete ladustamisega.</p> <p>See seisukoht põhineb KSH aruandel: põlevkivi kaevandamise piiramine aastamääraga 20 mln tonni tagab, et Virumaa keskkonnaseisund ei lähe tervikuna halvemaks. Ka järgmisel Põlevkivi arengukava perioodil 2016-2030 ei ole võimalik põlevkivitööstuse negatiivset keskkonnamõju täielikult vältida. Vältimis- ja ettevaatusprintsipi järgi ei saa suurendada keskkonnamõju mittevastavust põhjustanud näitajate osas enne, kui see mittevastavus on kõrvaldatud (õhuheited jm).</p> <p>Lisaks KSH eksperdi seisukoht: kui riiklik keskkonnaseire (http://www.envir.ee/et/keskkonnaseire) näitab vee ning välisõhu kvaliteedi (sh lõhnaühing) osas jätkuvat paranemist, kehtestatud keskkonnamõju piirväärtuste ületamise puudumist ja on tagatud Natura 2000 võrgustiku keskkonnamõju täitmine, pole ettevaatusprintsipi rakendamine põlevkivi kasutamise piiramiseks enam põhjendatud. Kuni esineb piirväärtuste ületamisi (välisõhk, vesi, lõhn) jääb teaduslikult vähepõhjendatuks ka lootus nende ületamiste lakkamisele põlevkivisektori tootmismahude kasvu korral. Seetõttu ongi KSH ekspert jõudnud seisukohale, et põlevkivisektori mahu olulise suurendamise osas ettevaatusprintsipi rakendamise vajadus tuleb mõistliku aja jooksul (näiteks 5-10 aasta pärast uuesti läbi analüüsida).</p> <p>Eelnevast tulenevalt on ka arengukava eelnõus kavandatud strateegiliste eesmärkide mõjunäitajate analüüs iga viieaastase perioodi järel, et teadvustada muutusi tehnoloogiates, turuolukorras, keskkonnamõju ja ilmnenud keskkonnamõjus. Kaevandamiseks lubatud</p>

		aastamäära suurendamine on võimalik ainult juhul, kui selle vajaduse aluseks on reaalne turusituatsioon ja kui ei teki vastuolu keskkonnanõuetega.
2. Arengukava eelnõu peatüki 6.13. „Mõju ühiskonnale ja sotsiaalmajanduslikule olukorrale“ (lk 90) all palume sügavamalt analüüsida mõju inimeste elukeskkonnale ja tervisele . Leiame, et siin peaks olema rohkem käsitletud lahendusi elukeskkonna parandamiseks, pakkudes välja lahendusi ja meetmeid kaevandusalade peal ning kõrval elavate elanike relokeerimiseks ja neile õiglase kompensatsiooni tagamiseks.	REHO Kaur Kaasik- Aaslav	2. Põlevkivi arengukava eelnõus prk 6.13 on vaadeldud põlevkivi kaevandamise ja kasutamise mõju ühiskonnale tervikuna. Mõju inimese tervisele on käsitletud eraldi ptk-s 6.14. Probleeme, millega arengukava täitmisel tuleb arvestada, on kirjeldatud arengukava eelnõu ptk-s 2.5 tabelis 3. Põhilisteks probleemideks on avaliku teabe puudumine suletud kaevanduste kaeveõntest ja nende varisemisohtlikkusest (võivad olla ohtlikud inimeste tervisele ja varale ning muudavad keeruliseks ehitus- ja planeerimistegevuse) ning seniajani ei ole määratud eelispirkondi põlevkivi kaevandamiseks. Olukorra parandamiseks kavandatakse tegevus rakendusplaanis, mis praegu on koostamisel. Inimese tervis oleneb otseselt elukeskkonna seisundist ja rakendusplaanis kavandatakse analüüsida tervisenäitajate monitooringu tulemusi Virumaal, samuti põlevkivi kaevandamisest ja töötlemisest tingitud negatiivse sotsiaalse mõju (sh mõju inimese tervisele) vähendamise võimalusi. Saadud järelduste põhjal võetakse vajadusel kasutusele keskkonnavalased meetmed negatiivse mõju leevendamiseks, et kokku lepitud keskkonnaseisundi kriteeriumid oleksid täidetud. Täpsem abinõude kirjeldus selgub rakendusplaanis kavandatud tegevuse tulemusena. Tervisenäitajate monitooring toimub pidevalt ja vastutajaks on SoM.
3. KSH ptk 6.1. ja 6.2. (lk 39) toodud lingid http://www.envir.ee/1191247 ei tööta. Tegelik info on mujal: http://www.envir.ee/et/polevkivi-kasutamise-riikliku-arengukava-2016-2030-koostamine	PLO Tavo Kikas	3. Täname Teid täpsustuste eest. Keskkonnaministeeriumi kodulehe mittetöötavad lingid on KSH aruande tekstist eemaldatud.
4. Palume selgitada, miks on ptk 6.1. väidetud, et arengukava väljatöötamisel osaleb Siseministeerium. Siseministeeriumi esindaja ei kuulu ühegi komisjoni ega töörühma koosseisu.	PLO Tavo Kikas	4. Täname Teid täpsustuste eest. Täpsustus viidi KSH aruande teksti sisse.
5. Palume arengukava peatükis 1 „Seosed teiste valdkondade strateegiatega ja arengukavadega“ esitada seosed ka üleriigilise planeeringuga „Eesti 2030+“ . Üleriigilises planeeringus määratletakse muuhulgas riigi säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused, seega on tegemist olulise riigi maakasutust üldisel tasandil suunava	PLO Tiit Oidjärv	5. Peatükki 1 „Seosed teiste valdkondade strateegiatega ja arengukavadega“ on lisatud Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“ .

<p>strateegilise arengudokumendiga. Täiendus annaks võimaluse arengukavasse läbivalt lisada ka ruumilise planeerimise valdkonna olulisemad seosed põlevkivi kasutamise strateegilise kavandamisega.</p> <p>Vastav täiendus tuleks lisada ka arengukava KSH aruandesse.</p>		
--	--	--